

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W JAWORZNIE

43–600 Jaworzno ul. Pocztowa 7

Tel. (32) 616 40 58

psse.jaworzno@sanepid.gov.pl

<http://www.gov.pl/web/psse-jaworzno>

Sekretariat PSSE

32 616 40 58

32 317 17 84

*Kierownik Oddziału Nadzoru
Sanitarnego*

32 616 31 62

Sekcja Epidemiologii

32 616 41 98

32 317 17 83

*Sekcja Higieny Żywności,
Żywienia i Przedmiotów Użytku*

32 616 37 66

32 317 17 81

*Sekcja Higieny Komunalnej
i Środowiska*

32 616 31 62

32 317 17 88

Sekcja Higieny Pracy

32 616 37 66

32 317 17 87

*Stanowisko Pracy ds. Higieny
Dzieci i Młodzieży*

32 317 17 89

*Stanowisko Pracy ds.
Zapobiegawczego Nadzoru
Sanitarnego*

32 616 69 09

*Samodzielne Stanowisko Pracy
ds. Oświaty Zdrowotnej*

32 317 17 89

Sekcja Ekonomiczna

32 616 69 08

*Sekcja Administracji
Organizacji i Kadr*

32 317 17 85

NS-HK.903.1.5.2023

Jaworzno, dn. 26.01.2023 r.

Prezydent Miasta Jaworzna
ul. Grunwaldzka 33
43-600 Jaworzno

OBSZAROWA OKRESOWA OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI NA TERENIE MIASTA JAWORZNA ZA ROK 2022

Na podstawie:

- art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195 z późn. zm.)
- art. 12 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r., poz. 2028 z późn.zm.);
- § 22 ust.1 i § 23 ust.1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294);

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie

w oparciu o:

- sprawozdania z badań próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonywanych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego,
- sprawozdania z badań próbek wody pobranych w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzonej przez lokalnych producentów i dystrybutorów wody,

stwierdza, że w zakresie badanych parametrów monitoringu kontrolnego i przeglądownego woda przeznaczona do spożycia na terenie miasta Jaworzna w 2022 roku spełniała wymagania określone w załącznikach nr 1, 4A, 4B i 5A oraz spełniała parametry określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Uzasadnienie

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi był sprawowany w 2022 r. przez PPIS w Jaworznie, podobnie jak w latach wcześniejszych, na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195 z późn.zm.) oraz art. 13 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r., poz. 2028 z późn.zm.). Podstawą nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi była ocena zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294).

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 r. każdorazowo oparta była na wynikach badań laboratoryjnych i uwzględniała oszacowanie ryzyka bezpieczeństwa zdrowotnego.

Konsumenci z terenu miasta Jaworzna w 2022 roku byli zaopatrywani w wodę do spożycia przez jej lokalnego producenta i dystrybutora tj. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Św. Wojciecha 34. W ubiegłym roku produkcja wody do spożycia w przeważającej mierze została pokryta przy pomocy ujęć własnych, w ilości 4 866 112 m³/rok (tj. ok. 95 % rocznego zaopatrzenia w wodę). Dodatkowo część wody Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. zakupiły ze źródeł zewnętrznych (niżej wymienione) - w ilości 241 224 m³/rok, co stanowi ok. 5 % rocznego zaopatrzenia w wodę. Liczba mieszkańców Jaworzna zaopatrywanych w wodę w 2022 r. wyniosła ok. 88 tys. osób. Natomiast długość sieci wodociągowej z uwzględnieniem przyłączy wodociągowych wynosi ok. 833 km.

Woda przeznaczona do spożycia pochodzi z pięciu ujęć podziemnych: „Galmany”, „Dobra”, „Jarosław Dąbrowski”, „Bielany” (działające wyłącznie okresowo) oraz jednego ujęcia powierzchniowego – „Piaskownia”.

Woda do spożycia rozprowadzana przez wodociągową sieć rozdzielczą produkowana jest przez 5 miejskich stacji uzdatniania wody (wg ewidencji z 31.12.2022 r.), o różnej wydajności:

- SUW „Dobra”: produkcja wody - ok. 748,25 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 6 519 osoby, stosowane środki i metody uzdatniania - chemiczna dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu.
- SUW „Galmany”: produkcja wody - ok. 4 285,83 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 19 953 osób, stosowane środki i metody uzdatniania - chemiczna dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu, dodatkowo w każdej ze studni zamontowano lampy UV.
- SUW „Jarosław Dąbrowski”: produkcja wody - ok. 767,07 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 9 054 osób, stosowane środki i metody uzdatniania - odwrócona osmoza, aeracja, utlenianie wstępne ozonem resztkowym, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja lampami UV oraz dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu.
- SUW „Bielany”: produkcja wody - ok. 131,0 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 2 412 osób, stosowane środki i metody uzdatniania - chemiczna dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu.

- SUW „Piaskownia Wodociągi Jaworzno”: produkcja wody - ok. 7 399,06 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 22 054 osoby, stosowane środki i metody uzdatniania – cedzenie na kracie sitowej, sedymentacja w piaskowniku, aeracja i desorpcja w wieży desorpcji, koagulacja koagulantem glinowym PAX, sedymentacja zawiesin w separatorze lamelowym, utlenianie wstępne ozonem resztkowym wytwarzanym z tlenu gazowego, filtracja na filtrach piaskowych otwartych oraz filtrach ciśnieniowych z węglem aktywnym, dezynfekcja lampami UV, dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu wytwarzanym na miejscu z soli kuchennej.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że funkcjonuje dodatkowo tzw. Układ Zbiorników „Warpie”, gdzie następuje głównie mieszanie wody pochodzącej z ujęcia głębinowego „Galmany” i ujęcia powierzchniowego „Piaskownia” w stosunku 50% do 50%. Tutaj również ma miejsce mieszanie wody ze Zbiorników Warpie i wody od zewnętrznego dostawcy GPW Katowice - Maczki. W sumie woda mieszana ze Zbiorników „Warpie” trafia do ok. 31 160 mieszkańców.

W 2022 r. podobnie jak we wcześniejszych latach Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. nie były w stanie pokryć w 100% zapotrzebowania mieszkańców na wodę przeznaczoną do spożycia. W związku z czym część wody przeznaczonej do spożycia dla ludności miasta Jaworzna pochodzi spoza terenu i jest produkowana przez:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., 41 – 404 Mysłowice, ul. Fabryczna 10 – zaopatruje ok. 146 mieszkańców Osiedla Wysoki Brzeg w Jaworznie, ilość zakupywanej wody to ok. 91 676 m³, co stanowi ok. 2 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem,
- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S. A., 40 – 026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 (Wydział Badania Wody Laboratorium Maczki ul. Wodociągi 4, 41-217 Sosnowiec) - zaopatruje ok. 27 596 mieszkańców Jaworzna, ilość zakupywanej wody to ok. 144 285 m³ rocznie, co stanowi ok. 3 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem,
- Wodociągi Chrzanowskie Sp. z o. o., 32 – 500 Chrzanów, ul. Jagiellońska 8 – zaopatruje ok. 66 mieszkańców Jaworzna, ilość zakupywanej wody to ok. 4 220 m³ rocznie, stanowi ok. < 0,1 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem.
- Sosnowieckie Wodociągi S.A., 41-200 Sosnowiec, ul. Ostrogórska 43 – zaopatruje ok. 38 mieszkańców Jaworzna, ilość zakupywanej wody to ok. 1 043 m³ rocznie, stanowi ok. < 0,1 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem.

Na obszarze nadzorowanym przez PPIS w Jaworznie funkcjonuje również stacja uzdatniania wody Zakładu Górniczego Sobieski Tauron Wydobywanie S.A. zlokalizowana przy ul. Sulińskiego 2 w Jaworznie. Stacja ta uzdatnia wodę przeznaczoną do spożycia wyłącznie na potrzeby zakładu z zastosowaniem aeracji filtracji oraz systemu odwróconej osmozy. Do dezynfekcji końcowej stosuje się podchloryn sodu. W ciągu 2022 r oszacowano wielkość produkcji wody na poziomie 66 005 m³.

Działania wykonywane w ramach bieżącego nadzoru

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie w 2022 r. sprawował bieżący nadzór sanitarny nad jakością wody w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294). W ramach monitoringu jakości wody:

- pobierano i zlecano wykonanie urzędowych badań próbek wody zgodnie z przyjętym harmonogramem,
- pobierano i zlecano wykonanie urzędowych badań próbek wody w ramach rekontroli, w przypadku stwierdzenia niezgodności z normatywem, po przeprowadzeniu przez przedsiębiorstwo wodociągowe działań naprawczych,
- prowadzono i uaktualniano wykazy: przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych, miejsc pobierania próbek wody objętych monitoringiem jakości wody,
- uzgadniano przedkładane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne harmonogramy pobierania próbek wody do badań laboratoryjnych wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej oraz systematycznie egzekwowano jego wykonanie,
- pozyskiwano od przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych wyniki badań jakości wody prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej (dot. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. nadzorowanego przez PPIS w Jaworznie oraz zewnętrznych dostawców wody nadzorowanych przez inne stacje sanitarno-epidemiologiczne),
- gromadzono, analizowano i oceniano dane uzyskiwane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody (baza danych), zarówno dane pochodzące z kontroli urzędowej, jak i dane pochodzące z kontroli wewnętrznej,
- systematycznie przekazywano dane pochodzące z monitoringu jakości wody (baza danych „Excel-Woda”) do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- systematycznie informowano Prezydenta Miasta Jaworzna o jakości wody przeznaczonej do spożycia na nadzorowanym terenie oraz współpracowano z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Jaworznie,
- dokonano zatwierdzenia systemu jakości badań wody w zakresie 25 metodyk badawczych wykonywanych przez Dział Analiz Laboratoryjnych Wodociągów Jaworzno Sp. z o.o., ul. Dąb 105, w oparciu o załącznik nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294.),
- prowadzono działania w związku ze składanymi do PPIS w Jaworznie skargami na złą jakość wody. W 2022 r. złożono cztery skargi, w tym trzy bezzasadne, a jedna częściowo zasadna.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach bieżącego nadzoru prowadzono według harmonogramu opracowanego na 2022 r. W związku z powyższym na terenie miasta Jaworzna do badań laboratoryjnych pobierano próbki wody w 34 stałych punktach monitoringowych oraz 2 dodatkowych punktach. Łącznie pobrano 56 próbek wody przeznaczonej do spożycia. Podczas pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonano pomiary temperatury i oznaczono wolny chlor.

W ramach bieżącego nadzoru wykonano badania:

- 56 próbek wody pod względem fizykochemicznym;
- 55 próbek wody pod względem mikrobiologicznym.

Z powodu przekroczeń analizowanych parametrów kwestionowano 2 próbki wody. (Tabela 1).

Tabela 1. Ilość próbek wody pobranych w ramach kontroli PIS i zakwestionowanych ze względu na przekroczone parametry w 2022 r.

Liczba pobranych próbek wody do badań	Liczba pobranych próbek wody do badań	Liczba kwestionowanych próbek ze względu na parametry	
fizykochemicznych	mikrobiologicznych	fizykochemiczne	mikrobiologiczne
ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
56	55	2	1

W zakresie parametrów mikrobiologicznych badanych w próbkach wody pobranej przez PIS zakwestionowano jedną spośród 55 analizowanych próbek. Stwierdzono obecność bakterii grupy coli na poziomie 6 jtk/100 ml w jednej próbce przy jednoczesnym wykryciu przekroczenia wartości dopuszczalnej żelaza i mętności. Wpływ na otrzymany wynik badania mogła mieć sytuacja związana z prowadzonym jednocześnie usuwaniem awarii sieci w obszarze wykrycia przekroczenia oraz lokalizacja punktu monitoringowego, z którego pobierano wodę do badań – tj. mały rozbiór wody. W związku z brakiem przekroczenia innych parametrów mikrobiologicznych stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia. Badanie kontrolne wykazało doprowadzenie jakości wody w analizowanym punkcie do wartości określonych w rozporządzeniu.

W zakresie wyłącznie parametrów fizykochemicznych wykryto przekroczenie żelaza. W tym przypadku stwierdzono warunkową przydatności wody do spożycia w analizowanym punkcie, a wyniki badań kontrolnych potwierdziły przydatność wody do spożycia.

Każdorazowo w przypadku stwierdzenia przekroczenia badanych parametrów fizykochemicznych lub mikrobiologicznych podmiot odpowiedzialny za zapewnienie wymaganej jakości wody przeznaczonej do spożycia był zobowiązany przez PPIS w Jaworznie do:

- ustalenia przyczyny powstania zanieczyszczenia,
- podjęcia działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294),
- poinformowania PPIS w Jaworznie o podjętych i przeprowadzonych działaniach naprawczych.

Po uzyskaniu informacji o przeprowadzonych działaniach naprawczych wykonywane były ponowne badania w ramach nadzoru sanitarnego lub kontroli wewnętrznej celem potwierdzenia skuteczności tych działań i doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymogów prawnych.

Kontrola wewnętrzna przedsiębiorstw wodociągowych

Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. podały analizie 972 próbki wody (w tym 80 próbek wynikających z zatwierdzonego harmonogramu) w ramach kontroli wewnętrznej obejmującej zakresem monitoring parametrów grupy A i grupy B ww. rozporządzenia. W większości analizowanych przypadków woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Odnotowane przez Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. przekroczenia dotyczące pogorszenia jakości wody wyłącznie w zakresie fizykochemii stanowią 1 % ogólnego poboru prób. Przekroczenia odnotowane wyłącznie w zakresie mikrobiologii stanowiły 0,2 % ogólnego poboru prób. Natomiast próbki wody, w których wykryto przekroczenia zarówno fizykochemiczne jak i mikrobiologiczne wynoszą 0,2 % ogólnego poboru prób. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. realizowały zatwierdzony przez PPIS w Jaworznie harmonogram pobierania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej zaplanowany przez przedsiębiorstwo na rok 2022.

W odniesieniu do realizacji zatwierdzonego przez PPIS w Jaworznie harmonogramu pobierania próbek wody przekazywane przez GPW S.A. sprawozdania wykazały jego realizację. Na podstawie dostarczonych sprawozdań stwierdzono, że przebadane zostało 25 próbek wody w zakresie parametrów grupy A oraz 12 próbek wody w zakresie parametrów grupy B.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez Tauron Wydobycie S.A. Zakład Górniczy Sobieski, na podstawie zatwierdzonego przez PPIS harmonogramu pobierania próbek wody na rok 2022, przekazano do oceny 10 sprawozdań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przedstawione sprawozdania potwierdziły jej jakość.

Ponadto Wodociągi Chrzanowskie Sp. z o.o. przekazały 18 sprawozdań monitoringu parametrów grupy A i B, dotyczących zakupywanej wody pochodzącej ze stacji uzdatniania wody i zbiorników zakupowych. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Mysłowicach przekazało 2 sprawozdania monitoringu parametrów grupy A dotyczące zakupywanej wody badanej w punkcie granicznym.

W 2022 r. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. odnotowały ogółem 246 awarii wodociągowych oraz przyjęły 144 zgłoszenia o złej jakości wody. Awarie w dużej mierze związane były z uszkodzeniami sieci wodociągowej powstałymi podczas prowadzenia prac remontowo-budowlanych sieci wod-kan. Obszar gdzie najczęściej dochodziło do ww. awarii obejmował dzielnice takie jak Śródmieście, Bory oraz Ciężkowice. Podczas usuwania awarii mieszkańcy miasta zaopatrywani byli w wodę przeznaczoną do spożycia, dostarczaną beczkowozami oraz w postaci jednostkowych aseptycznych opakowań. Z kolei zgłoszenia o pogarszaniu się jakości wody w większości przypadków dotyczyły nieprawidłowych wskaźników fizykochemicznych. Najczęściej odnotowane zgłoszenia pochodziły z dzielnic: Bory, Śródmieście i Szczakowa.

Ocena bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów w związku z przekroczonymi parametrami w wodzie do spożycia

I. Wskaźniki mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi analizowane w związku z występującymi przekroczeniami:


- Bakterie grupy coli - mogą występować w odchodach, wodach bogatych w substancje odżywcze, glebie, rozkładających się resztkach roślinnych, a także w wodzie pitnej o relatywnie wysokiej zawartości substancji pożywkowych. Gatunki wykrywane w kale rzadko lub nie wykrywane wcale, posiadają zdolność do rozmnażania w wodzie do picia o stosunkowo wysokiej jakości. Uzdatniona woda dostarczana konsumentom nie powinna zawierać bakterii grupy coli. Wykazanie ich obecności wskazuje na nieodpowiednie uzdatnienie, wtórne zanieczyszczenie lub nadmierną ilość substancji odżywczych.

II. Wskaźniki fizykochemiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi analizowane w związku z występującymi przekroczeniami:

- Mętność - mętność wody spowodowana jest obecnością drobnych cząstek stałych w postaci różnych, nierozpuszczonych związków organicznych i nieorganicznych, które dostają się do wody w skutek nieodpowiedniego uzdatniania lub z powodu unoszenia się w wodzie osadów z sieci wodociągowej. Mętność mogą powodować: glina, iły, wytrącające się związki żelaza, manganu i aluminium, rozdrobnione substancje organiczne, kwasy humusowe, plankton, wyższe mikroorganizmy. Woda o wysokiej mętności może chronić mikroorganizmy przed działaniem dezynfekcyjnym i pobudzać wzrost liczby bakterii.
- Żelazo - Żelazo znajduje się w naturalnych wodach słodkich w stężeniach od 0,5 do 50 mg/l. Może być również obecne w wodzie do picia w wyniku wykorzystywania koagulantów żelazowych lub z powodu korozji stalowych i żeliwnych rur wodociągowych. Wartość około 2 mg/l nie stanowi zagrożenia dla zdrowia. Żelazo zwykle wpływa na smak i wygląd wody do picia przy zawartości niższej od 2 mg/l. Żelazo sprzyja wzrostowi bakterii żelazowych, które czerpią energię z utleniania jonu żelazawego do żelazowego i tworzą maziste osady pokrywające przewody wodociągowe. W stężeniach przekraczających 0,3 mg/l, żelazo powoduje plamienie prania i urządzeń sanitarnych. W stężeniach poniżej 0,3 mg/l zazwyczaj nie stwierdza się wyczuwalnego specyficznego smaku wody, chociaż stężenia takie mogą powodować powstanie zabarwienia i mętności wody.

Podsumowanie

W związku z powyższym, po przeanalizowaniu wyników badań wody zawartych w sprawozdaniach od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie stwierdza, że w roku 2022 r. mieszkańcy Jaworzna korzystali z wody do spożycia o jakości odpowiadającej stawianym jej wymaganiom. Działania realizowane zarówno przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie, jak i podejmowane przez lokalnych producentów i dystrybutorów wody, przekładają się na konkretne rezultaty w postaci ciągłego, skutecznego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w JAWORZNIE

Bożena Wójcik

Otrzymują:

1. Adresat
2. NS-HK a/a

Do wiadomości:

1. ŚPWIS (e-PUAP)
2. Konsumentom za pośrednictwem strony internetowej PPIS w Jaworznie.